

ОТЕЦ ГЕОРГИЙ РОМАНЕНКО Е НАСТОЯТЕЛ НА ХРАМА В С. БОРИСОВО, МОСКОВСКА ОБЛАСТ И ИЗВЕСТЕН ДЕТСКИ ЛЕКАР - ПСИХИАТЪР.

СОФИЯ БЕР-ТАМОЕВА РАЗГОВАРЯ С НЕГО ЗА ПРОБЛЕМИТЕ НА ДЕТСКАТА ПСИХИКА.

- Отче, вече много години Вие сте свещеник и същевременно продължавате лекарската си практика. Имате ли много пациенти?

- Много са, но аз не ги лекувам, а само давам препоръки и медико-социални консултации. Някои пращам при лекар специалист, други в болница, трети в свети места...

- До каква степен са разпространени днес психическите болести при децата?

- Ако включим и граничните състояния, боледуват мнозина. Процентът на хората

обръщаме внимание?

Страхове, хиперактивност, неспособност за съсредоточаване, повишена раздразнителност, капризност, детски садизъм, странно поведение (например страстна любов само към една играчка или непрекъснато рисуване на едно и също нещо) - всичко това е сигнал да бъдем много внимателни. Ето един случай. Момче отначало измъчва котето и кучето си, след това решава да отмъсти на приятелите, които са го обидили. Взима пръчка, забива в нея пирони и се опитва да им избодне очите. Как да постъпим? Да решим, че това е детски каприз и да го забравим? Или все пак да се притесним и да потърсим отговор как по-нататък да избягваме подобни инциденти? Дори на обикновеното непослу-

ДЕТЕТО СЕ ВЪЗПИТАВА СЪС СЪРЦЕ

със сериозно заболяване, например шизофрения, не се променя, а броят на неврозите расте с всяка изминала година. През пубертета при 90 % от децата се наблюдават психически нарушения в по-лека или по-тежка форма.

- С какво е свързано това?

- Първо, с наследствеността, със здравословното състояние на родителите, а генофондът при нас се е влошил. На второ място, с възпитанието на децата. И на трето, средата задълбочава проблемите: гледат ненужни филми, анимации с насилие, ходят по дискотеки.

- Кои болести са най-чести и най-сложни?

- Не може да се каже. Всички са сложни. Един има страхове, друг тикове, трети срывове в поведението. Колата се чупи, независимо дали гумите са спукани или моторът не е наред. Важното е, че не върви. Така е и с болестта. В пубертета заболяването се задълбочава, а човекът вече е съзрял дотолкова, че създава поколение, болно като него или дори по-зле.

- Страшна картина. Според статистиката излиза, че в повечето случаи децата боледуват, а родителите нищо не подозират, защото, както казахте, болестите протичат в скрита форма. И все пак по какъв начин можем да разпознаем признаците на болестта? На какво трябва да

шание, ако стане постоянно, трябва да се обръща внимание. Може би общувате неправилно с детето или то има повишено вътрешночерепно налягане поради, да кажем, трудно раждане. Ако нещо ви пречи във възпитанието му и в общуването с него, първо се обърнете към психолог, а след това, ако той ви препоръча, към психиатър или детски невропатолог. Той ще ви изпише лекарства, ще ви посъветва как да прилагате най-благоприятния режим за детето.

- Как да се предотвратят детските психични заболявания?

- Има само един начин - правилно възпитание в семейството.

- В пубертета детето става капризно, агресивно, не слуша, създава конфликти, почти е невъзможно да се общува с него, а всички казват на родителите, че няма страшно, това ще мине, да не обръщат внимание, и ние бяхме същите... Може ли да се доверяваме на подобни съвети?

- Не, ние не бяхме такива. С всяко поколение психическото състояние на хората и, разбира се, на младежите се влошава. Йоан Златоуст казва, че тази възраст е най-сложната: никой не може да каже какво ще стане от детето, след като премине през пубертета - добър или лош човек. Само Бог знае. Нека родителите не забравят, че не трябва да дразнят децата си в тази възраст, но и не бива да им позволяват твърде много. Има едно златно правило: да се възпитава строго, но с любов. Смазващ контрол е недопустим, детето е свободна личност, обичана от Бога. Трябва да съумеем да се смирим, с любов да преодоляваме всички трудности в общуването. Но ако поведението на нашия син или дъщеря преминава всякакви граници, трябва да има наказание, при това много строго.

- По този въпрос мненията на психолози и психиатри се разминават. Някои смятат, че детето изобщо не бива да се наказва.

- Трябва, дори задължително, за да не се затвърдят лошите склонности. Ако поведението му е лошо, ако отговаря дръзко на майка си и баща си, ако не се съобразява с тях, трябва да му се обясни, че постъпва зле, и ако продължава, да бъде наказано. След строгото наказание го оставете да поплаче, не разговаряйте с него. Като измине малко време, колкото прецените, в зависимост от ситуацията, му обяснете, че постъпвате по този начин, защото го обичате. Но в никакъв случай не му казвайте: „Ох, прости ми, че стана така.“ Ако и след такива мерки то не се промени, идете на лекар психиатър. Понякога децата вече не могат да се владеят, защото са болни.

- Какво трябва да се избягва при възпитанието на детето?

- Крайностите. Детето не принадлежи на родителите, а на Бога. То е отделна неповторима личност. Трябва да се отнасяме към него и да го възпитаваме в дух на свобода и любов. Дарът на свободата според светите отци дори е по-висш от дара на любовта. Като възпитаваме детето, трябва винаги да помним, че пред нас стои Божия образ и подобие. Нека не забравяме това и когато го наказваме, и когато го поощряваме. Без да го унижаваме, оскърбяваме, провокираме, а с любов, търпение, кротост, смирение, нежност да го възпитаваме.

- Излиза, че прекомерната грижа е вредна за децата?

- Разбира се, всичко прекалено е вредно. Трябва да има граница. Но как да разберем кога да наказваме, а кога е по-добре да замълчим? Скъпи братя и сестри! Единствената граница това е вашата любов към вашето дете. Ако го обичате истински, така и ще го възпитате. С любещото си сърце ще почувствате кога е по-добре да бъдете строг, а кога може да простите. Мнозина цитират книги, публикации - едни казали това, други онова. Така не може да се възпитава едно дете. То трябва да се възпитава със сърце и ако не го обичате истински, колкото и книги да прочетете, колкото и лекции да изслушате, няма да се справите.

Родителите се нуждаят от особено голямо търпение, когато деца им са в пубертета. Не ги дразнете. Ако постоянно ги подлагате на натиск, скъпи братя и сестри, знайте, че 90% от ранните бракове като правило са резултат на потискане от страната на родителите и най-често на майката. Децата, които са потискани в тази възраст, се оказват непълноценни, после те не чувстват Бога, израснали са като пребити животни. Не им викайте: „Забранявам ти да дружиш с това момиче!“, а меко кажете: „Не ми харесва това, не искам да го правиш, а ако го правиш тайно, ще ми бъде неприятно, ще ме заболи. Ще се моля за теб“

ЙОАН ЗЛАТОУСТ КАЗВА, ЧЕ ЮНОШЕСКАТА ВЪЗРАСТ Е НАЙ-СЛОЖНАТА: НИКОЙ НЕ МОЖЕ ДА КАЖЕ КАКВО ЩЕ СТАНЕ ОТ ДЕТЕТО, СЛЕД КАТО ПРЕМИНЕ ПРЕЗ НЕЯ - ДОБЪР ИЛИ ЛОШ ЧОВЕК.

ДЕТЕТО НЕ ПРИНАДЛЕЖИ НА РОДИТЕЛИТЕ, А НА БОГА. ТО Е ОТДЕЛНА НЕПОВТОРИМА ЛИЧНОСТ. ТРЯБВА ДА СЕ ОТНАСЯМЕ КЪМ НЕГО И ДА ГО ВЪЗПИТАВАМЕ В ДУХ НА СВОБОДА И ЛЮБОВ.

Молете се на Бога за своите деца, посещавайте заедно светите места. Постарайте се да станете приятели на децата си. Нормално възпитание може да има само във вярващо семейство или в семейство, което се стреми към вярата. Защото нито психолозите, нито лекарите, нито педагозите, накичени с престижни награди, могат да възпитат у детето дух на доброта, на любов, на целомъдрие, смирение, жалост. Висшите качества се възпитават само от Църквата.

- Отче, познавам няколко семейства, където на децата е дадена пълна свобода. Те нямат задължения вкъщи - не са научени на домашна работа. На момичетата, още като ученички им е позволено да остават навън до късно, сами да пазаруват скъпи неща...

- Бихте ли се съгласили вашият син да се ожени за таква момиче? Аз не. На кого му трябват момичета, които умеят само да ядат, да пият и да се разхождат? Ами задълженията в семейството?

- Ами те ходят на училище, имат висок успех...

- Обучението още не е всичко. Във възпитанието да позволяваш всичко е грях, защото качества като жалост, доброта, милосърдие не узряват сами по себе си. Забележете какви обидни прякори си дават децата в училище, в какви жестоки побоища участват, колко агресивни са понякога

Детето трябва да бъде научено на възвишени мисли и чувства. Какво ще излезе от момче или момиче, на което всичко е позволено? То израства свободолюбиво, но без Бога в душата си. Лошите склонности трябва да се пресичат още в началото. Детето трябва да знае какво е забрана - че има неща, които могат да му бъдат отказани. По-добре всеки път да пита: "Татко, мога ли да направя това и това?"

- Как да възпитаваме дете в семейство, където липсва единият родител?

- В такова семейство детето се развива непълноценно. Жената няма как сама да възпитава детето, особено ако е момче. Тя няма да може да възпита мъж, защото самата тя е жена. Пък и как е възможно момиче да се възпита без баща? Как ще го научиш каква трябва да бъде ролята на жената в семейството, колко близки трябва да са взаимоотношенията вкъщи? Скъпи жени, пазете семейството, съхранете своя съпруг бащата на децата ви. Най-често хората се разделят от глупост, заради дреболии, които могат да бъдат преодолени. Помирете се заради вашите деца и Бог ще ви възнагради. Ако пък мъжът си е тръгнал, има друго семейство и не иска нито да ви вижда, нито да ви чува, трябва да си намерите съпруг.

Ако това е невъзможно, нека детето общува по-често с дядо си. Направете всичко възможно да има мъжко влияние

вкъщи - това го е казал Господ, не сме го измислили ние, психолозите и психиатрите.

- Ако децата са здрави, нормални, какво да направим, за да растат и по-нататък максимално устойчиви психически?

- Първото и най-главното е да има мир в семейството. А мирът се постига само по един начин - някой в семейството трябва да бъде смирен. Второ, покажете на детето, че вярвате в Бога. Ходете с него в Божия храм, четете заедно хубави книги. Трето, живеете открито, не подтиквайте децата си да лъжат, да си измислят, да се подмазват. В семейството е важно да няма лукавство, да няма прикритост.

- Броят на децата в семейството оказва ли влияние върху тяхното психическо състояние?

- Разбира се, ако са едно-две, по правило израстват като потребители. Необходимият минимум е три. Ако децата в семейството са повече, ще пораснат като добри хора. Всичко е общо, всичко е наше, ние сме близки. Всички работят, учат се да се грижат за другите. А и колкото повече деца има, толкова повече са възможностите някой да се погрижи за родителите на старини. Ако детето е едно, шансовете да прекарат старините си в любов и грижа са много малки.

И още един важен момент. Бог дава материални средства за децата. Още не е имало семейство, което да гладува, стига мъжът да не е пияница и жената да не е безпътна. Господ няма да остави децата. Затова не се притеснявайте раждайте!

Една позната веднъж ми се обади и ми каза, че е бременна с трето дете, а мъжът ѝ и майка ѝ настояват да направи аборт, защото, виждате ли, нямало пари. Отговорих ѝ: "Ти раждай, а детето ще ни го дадеш на нас, ние ще го изхраним." Слава Богу, роди момиченце, нарекоха го Машенка. Мъжът ѝ работеше като шофьор. След като началникът му разбрал, че му се е родило трето дете, го направил свой личен шофьор, дигнал заплатата му и сега имат собствена кола, собствена вила. Излиза, че Машенка, която искаха да погубят, сега ги храни и пои.

- Благодаря Ви.

<http://www.pravoslavie.ru/guest/040623124704>